

RUDOLF NILSEN (1901-1929)

Rudolf Nilsen hører til blant de yngste av "de unge døde". Gategutten fra Kristianias østkant rakk bare å utgi to diktsamlinger før han døde av tuberkulose i Paris etter et opphold i Spania. Den tredje samlingen lå ferdig og ble utgitt posthumt.

Rudolf Nilsen vil alltid bli stående som vår sentrale klassekampdikter, selv om Arne Paasche Aasen skrev flere rene arbeiderdikt og sanger enn ham, og han har en spesiell stilling i arbeiderbevegelsen. Det er nok å minne om "Nr. 13" og "Revolusjonens røst". Men han skrev langt ifra bare revolusjonslyrikk, også en rekke fine kjærlighetsdikt finnes i den sparsomme produksjonen. Naturen var derimot ikke hans område. Han kunne riktignok skrive om bjerkene ved Nybroen og om varm sol i bakgården, men det var hele tiden byen som var bakgrunnen. Hvordan hans utvikling som lyriker kunne blitt om han hadde fått leve lenger er det vanskelig å si noe om, det var betydelig mindre opprør og mer humor allerede i "Hverdagen" enn i de to første samlingene.

Rudolf Nilsens vers var rytmisk sikre, og på 1970-tallet ble det satt musikk til en god del av dem. Det ble gitt ut plater der flere av våre fremste visesangere bidro, og denne "renessansen" vil sikkert gjøre sitt til at navnet hans vil bli husket lenge, ikke bare blant lyrikklesere.

Det er særdeles enkelt å få en oversikt over Rudolf Nilsens litterære produksjon. Og det er ikke spesielt vanskelig å få tak i alle de tre samlingene, men debuten i originalbind er vrien og vil nok i dag koste over kr. 1000. Men den som skal samle Rudolf Nilsen, bør se etter de tingene han skrev i forskjellige tidsskrifter, bl.a. i "Rebell", under navnet Rulle, dette blir atskilling vanskeligere. Han har også under navnet Rulle Nilsen oversatt en tysk bok, "Proletarer" av Franz Jung jf. nedenfor.

Det foreligger for øvrig flere særtrykk av Rudolf Nilsens dikt – disse hører ikke hjemme i denne oversikten siden det ikke dreier seg om førsteutgaver.

Det er skrevet flere bøker om Nilsen, den største er Johan Faltin Bjørnsen: "Rudolf Nilsen. Mennesket og dikteren".

RUDOLF NILSENS FØRSTEUTGAVER:

- 1925: På stengrunn. Dikte. Andelsforlaget Ny Tid.
Innbinding: Omslag, tegnet. (Omslaget skal være tegnet av Nilsen og trykkeren i felleskap). Hellsjirtingbind. *
- 1926: På gjensyn. Dikte. Andelsforlaget Ny Tid.
Innbinding: Omslag, illustrert av Masereel. Hellsjirtingbind.

Etter Rudolf Nilsens død er utgitt:

- 1929: Hverdagen. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av D.H.
- 1935: Samlede dikte. Gyldendal. Med et forord av Arnulf Øverland.
Innbinding: Omslag, typografisk med vignett. Hellsjirtingbind med samme utstyr. Senere pappbind.
Ingen egentlig førsteutgave – boken inneholder bare dikt som er trykt tidligere.
- 1974: Rudolf Nilsen. Hilsen og handslag. Samlet, redigert og med innledning og kommentarer av Martin Nag. Gyldendal. (Lanternebok).
Innbinding: Omslag, tegnet av Peter Haars.
- 1974: Rulle forteller. Rudolf Nilsens prosa i utvalg. Ved Jon Michelet og Martin Nag. Oktober Forlag.
Innbinding: Omslag, foto av Rudolf Nilsen tatt i Bergen i 1927.

Vi nevner også en spesiell illustrert utgave:

- 1973: Dikt. Illustrert av Reidar Aulie. 4to.
Innbinding: Hellsjirtingbind med vareomslag tegnet av Aulie. 500 nummererte eksemplarer er bundet i kunstsinn og signert av Aulie.

Oversettelse:

- 1923: Franz Jung: Proletarer. Fortælling fra revolutionens Tyskland. Paa norsk ved Rulle Nilsen. "Ny Verden"s Forlag.
Innbinding: Omslag, tegnet av Anton Hansen.*